

Гринько В.Р.,
*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРОШОВОГО РИНКУ

Гроші є змістовним атрибутом економічної системи ринкового типу. Згідно з постулатами економічної теорії для визначення економічного змісту категорії «гроші» використовується функціональний підхід, інтерпретуючи його через призму наступних функцій: міра вартості, масштаб цін, засоби обігу, засоби платежу, засоби накопичення та виконання функції світових грошей. Більш як 2500 років поспіль (з моменту появи золотих монет в Туреччині) гроші мають безперечно вирішальне значення для економічного і соціального розвитку людства [1].

Гроші зазнали глибокої трансформації, а саме: золоті монети, паперові гроші забезпечені золотом, паперові гроші, які забезпечуються виключно довірою до держави та її установ. У ХХ столітті, а саме з початком революції в галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвитку ринку платіжних карток, гроші почали паралельно функціонувати в готівковій та безготівковій формі [2]. Далі з'являються електронні гроші, які, з одного боку, не збільшують масу грошей в обігу, не заперечують монопольне право центральним банком випускати гроші, а лише збільшувати швидкість їх обігу в економіці. При цьому, на даному етапі розвитку економічних відносин вже фіатні гроші самі стають забезпеченням як грошей у безготівковій формі, так і електронних грошей.

Зазначимо, що сучасна цифровізація грошей, з технічної точки зору - це нова еволюційна форма розвитку електронних грошей. Не зважаючи на традиційне закріплення на рівні національних законодавств монопольного права на емісію грошей саме центральними банками, в еру цифровізації спостерігається тенденція до формування приватних цифрових грошей (криптовалют) та децентралізованих платіжних систем [4].

Поділяємо думку вчених, які вважають, що це нефіатні цифрові гроші - це не гроші в повному розумінні суті цього інституту, на основі згаданого вище функціонального підходу. Доступна нині криптовалюта не виконує всіх функцій класичних грошей і, перш за все, це лише проміжний еквівалент платежу. Однак поява фіатних криптовалют, які випускаються центральними банками, є поворотним моментом в еволюції класичних грошей, що може призвести до розвитку нових типів грошових систем з широким використанням цифрових грошей. Відповідно до цього підходу центральні банки повинні забезпечити збереження цінності не тільки для фіатних класичних, але і фіатних цифрових грошей.

Поряд з цим, також наразі існують стейблкоїни, які розглядаються у науково-експертному колі і як цифрові валюти, і як цифрові активи. Останнє поняття є значно ширше, яке у тому числі може включати цифрові валюти. Нам більшою мірою імпонує підхід А. Berentsen та F. Schär, які зазначають, що стейблкоїн – це різновид криптоактиву, який розробляється з метою мінімізації волатильності цін шляхом вбудування механізму стабільності [4].

Тобто стейблкоїн – це технологічний механізм інтеграції криптовалют і традиційних фіатних грошей. Наразі ці два ринки існують як інституційно ізольовані екосистеми з дуже малим простором для взаємодії. Завдяки стейблкоїнам і різним технологічним алгоритмам їх реалізації, цілком ймовірно, що криптовалюта має ширший спектр можливостей для використання на платіжних ринках і кредитування, в якому досі переважають фіатні гроші. Стейблкоїни також є різновидом фінансових деривативів у сфері цифрових валют, які діють як інструмент зменшення загального ризику для сторін договорів з цифровими активами.

Також, А. Berentsen та F. Schär висловлюються цікаву думку, що криптовалюти, як і традиційні гроші, є фіатними. Це науковці пояснюють тим, що основною характеристикою фіатної грошової одиниці є відсутність у неї внутрішньої цінності, оскільки її ринкова вартість базується виключно на сподіваннях економічних агентів щодо її майбутньої ціни, і такі очікування можуть швидко змінитися. Єдине, що відрізняє криптовалюти від традиційних фіатних грошей – це відсутність внутрішнього механізму стабільності (у випадку традиційних грошей дію цього механізму забезпечуються інструментами монетарної політики центрального банку).

Розглядаємо появу стейблкоїнів в цей час як інституційну можливість наступного еволюційного раунду розвитку ринку криптовалют. З одного боку, стейблкоїни, безсумнівно, здатні підвищити ефективність фінансових послуг, але, з іншого боку, також можуть створювати ризики для фінансової стабільності за умови масштабування таких операцій. Стейблкоїни - це спроба об'єктивно ліквідувати високу волатильність «традиційної» криптовалюти шляхом прив'язки вартості стабільної монети до одиниці або кількох інших активів, наприклад суверенні валюти. Вони можуть підвищити ефективність платежів (у тому числі транскордонних) і сприяти фінансовій інклюзії. В умовах широкого використання стейблкоїнів цей механізм може стати системно важливим в одній або багатьох юрисдикціях, в тому числі використовуватися як платіжна інфраструктура.

Список використаних джерел:

1. Криниця С. Сучасні тренди розвитку FinTech та їх взаємодії з традиційними фінансовими посередниками. Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи: зб. матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції» (22 жовтня 2020, м. Полтава). Полтава: *Національний університет «Полтавська політехніка»*, 2020. С. 28-31.

2. Нагайчук Н.Г., Третяк Н.М. Можливості використання технології blockchain у страхуванні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. Вип. 19. Ч.2. С. 104-107.

3. Яременко О. Л. Кризисные факторы и направления сбалансирования хозяйственной системы : монография. Взгляд из Украины. Кн. 2 / Под ред. В.М. Гейца, А.А. Гриценко. Київ : Нац. акад. наук. України, Ин-т экономики и прогнозирования, 2012. Гл. 7. С. 114-119.

4. Ali R., Barrdear J., Clews R., Southgate J. Innovation in payment technologies and the emergence of digital currencies. *Bank of England Quarterly Bulletin*. 2014. № 54(3). С. 262-275.

*Науковий керівник: Сіренко Н.М., д-р екон. наук, професор,
завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Гурінович Є. М.
*здобувач вищої освіти 4 курсу факультету
менеджменту, маркетингу і логістики
Одеська національна академія харчових технологій,
м. Одеса, Україна*

РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В ЄС

Модель успішного розвитку сільськогосподарського сектора демонструє також Єдина аграрна політика Європейського союзу (ЄАП), в яку в 2015 році було впроваджено низку змін, які передбачають переведення частини (4,5%) бюджетної підтримки від прямого субсидування до заходів з розвитку сільських територій. В даний час система прямого субсидування ЄС включає такі елементи: базову премію; компенсацію за реалізацію аграріями певних заходів з охорони навколишнього середовища; субсидії молодим фермерам.

З моменту появи Єдиної аграрної політики, початкові цілі якої були зафіксовані статтею 39 Римського договору 1957 року (збільшення продуктивності, забезпечення достатнього життєвого рівня сільського населення, стабілізація ринків, забезпечення наявності продовольства, розумні споживчі ціни на продовольство), вона проголошувалась в якості одного з головних пріоритетів Співтовариства. У 1962 році були встановлено три головних принципи проведення ЄАП: цілісність ринку, перевагу продуктів ЄС та фінансова солідарність. Безумовно, члени ЄС як суверенні держави можуть в певних межах проводити самостійну аграрну політику, але характер і обсяги підтримки національних сільгоспвиробників суворо формалізовані правилами Євросоюзу.